

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

RAJHRAD (OKR. BRNO-VEKOV)

Kláster. Středověk, novověk. Kláster. Záchraný výzkum.

Během celého roku 2008 pokračoval záchraný archeologický výzkum v areálu benediktinského kláštera Rajhrad, vyvolaný úpravami ploch nádvoří. Práce navázaly na předchozí rok (Parma 2008), opět byly kopány především mělké výkopy (do 1 m) podél obvodových zdí, sloužící k jejich odvodnění. Při této příležitosti byla dokumentována základová zdiva presbytáře kostela s patrnými drobnými relikty starších nadzemních zdí. Při budování základů novostavby přiléhající ze Z strany k faře byly dokumentovány recentní sklepy a příčně odkrytý (v sondě o šířce 0,5 m) fragment masivního základového a nadzemního kamenného zdiva, souvisejícího patrně s některou ze středověkých stavebních fází areálu. Sledovány byly dále strojově prováděné výkopové práce na vsakovacích jámkách na nádvoří před prelaturou, z nichž minimálně jedna byla nejspíše založena ve starším objektu (prokazatelně antropogenní zášpy byly zjištěny ještě v hloubce 4 m).

David Parma

Literatura

Parma, D. 2008: Rajhrad (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 49, 440.

Resumé

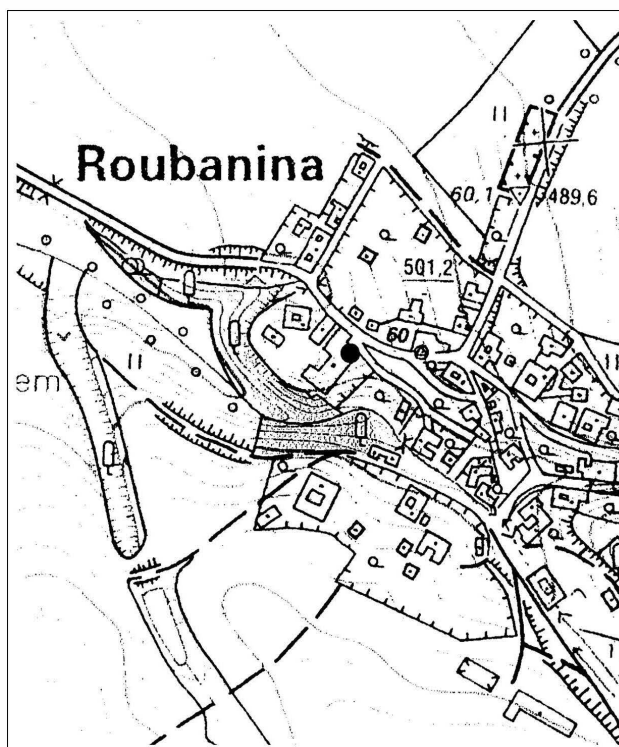
Rajhrad (Bez. Brno-venkov). Mittelalter, Neuzeit. Kloster, Rettungsgrabung.

ROUBANINA (OKR. BLANSKO)

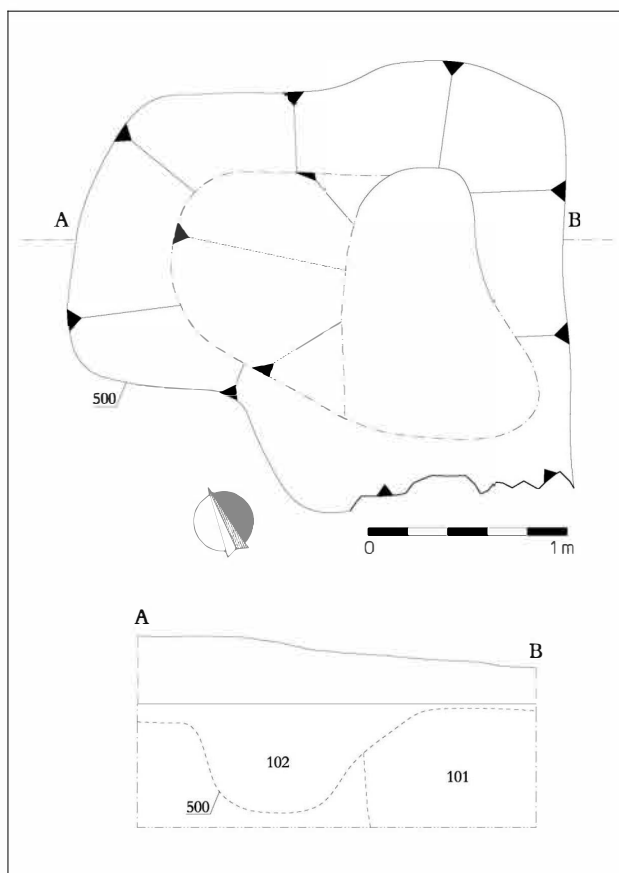
Zahrada domu 32, p. č. 10. Středověk. Tvrziště. Záchraný výzkum.

Podle informací T. Kučerovské se v červnu při terénních úpravách na zahradě domu p. Seidla č. p. 32 (obr. 119) ve větším počtu objevila středověká keramika. Ohledání místa autory článku potvrdilo porušenou odpadní jámu. Prozkoumána byla větší část porušeného zahloubeného objektu do hloubky cca 60 cm (obr. 120). Jáma obsahovala velké množství fragmentarizovaného keramického materiálu, datovatelného na přelom 15./16. století (obr. 121). V rámci redukčně pálené, na lomu bělošedé keramiky je zastoupena také skupina s kovově vyleštěným povrchem. Zlomky náležejí vesměs hrncům s ovalenými okraji, případně s okružím, zaznamenána byla též přítomnost fragmentů mis, zvonovitých pokliček a džbánů. V rámci vhloubené výzdoby se běžně vyskytly motivy vtačené radélkem.

Asi 50 m západním směrem od místa nálezu, na zahradě domu č. p. 4, se nachází vyvýšenina, snad pozůstatek po tvrzi. Lokalita se nachází nad strmým zalesněným svahem nad potokem, na ploše asi 15 × 9 m. Severně od ní se nacházejí zřejmě zbytky příkopu o šířce asi 17 m. Východně od vyvýšeniny, pod svahem, stojí přestavěné budovy dvora, uváděného v písemných pramenech k r. 1563.

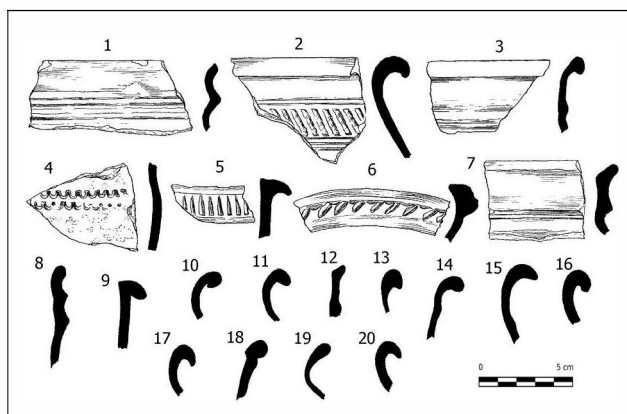

Obr. 119: Roubanina, vyznačení č. p. 32 v plánu ●bce. Abb. 119: Roubanina, Konstr. N. 2, Plan der Gemeinde.

Obr. 120: Roubanina, porušený odpadní objekt. Abb. 120: Roubanina, gestörte Abfallgrube.

V polovině 14. století vlastnila vesnici Bolka z Roubaniny, která ji r. 1359 přenechala synům Budkovi a Přibkovi. R. 1406 se Roubanina stala součástí panství Opatovice (dnes Velké Opatovice). Později se v držení stále

Obr. 121: Roubanina. Výběr keramiky z odpadní jámy ze druhé poloviny 15. století. *Abb. 121: Roubanina. Auswahl der Keramik aus der Abfallgrube aus der zweiten Hälfte des 15. Jhs.*

víc uplatňuje vyšší šlechta, nicméně r. 1584 se zde objevuje zástupce nižší šlechty Jan Leva z Brozánků a po něm představitelé dalších podobných rodů. Tvrz se zde uvádí poprvé až r. 1613 a pak 1626; patrně tvořila součást dvora. Je však možné, že středověké sídlo leželo na zmíněném pahorku, a je třeba ho prostorově odlišit od renesanční tvrze ve dvoře (nepřesně Plaček 2001, 547; Kučerovská, Ráček, Dvořáček, Houzar, Korbelová 2007, zvl. 58–61, 77–86, 128–131).

Zuzana Pančíková, Rudolf Procházka

Literatura

Kučerovská, T., Ráček, J., Dvořáček, P., Houzar, S., Korbelová, P. 2007: *Roubanina a okolí. Od historie po současnost. Roubanina.*

Plaček, M. 2001: *Ilustrovaná encyklopedie moravských hradů, hrádků a tvrzí.* Praha.

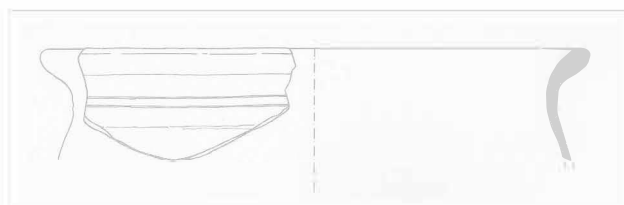
Resumé

Roubanina (Bez. Blansko). Spätmittelalter. Festung. Rettungsgrabung.

RÝMAŘOV (OKR. BRUNTÁL)

Lipová ulice. Novověk, středověk. Povrchový průzkum

Neďaleko středověkého jádra města Rýmařova, mezi ulicemi Lipovou a Hnsovou, byla vyhloubena rýha pro elektrický kabel. Rýha dosahovala hloubky od 40 do 80 cm, a i když zde nebyla porušena žádná archeologická situace, bylo z hromad vyházené hlíny vytaženo několik desítek novověkých střepů a kachlů. Keramika je kvalitně vypálená do červeně cihlové nebo šedé barvy, s drobným ostřivem, bez výzdoby a většina keramických fragmentů má z vnitřní strany glazuru. Kachle mají přední vyhřívací stěnu zeleně glazovanou a délka komory se pohybuje nejčastěji kolem 5 cm. Keramiku i kachle lze datovat do 17.–18. století. Pouze jeden střep, vzhůru vytažený okraj, zdobený třemi vodorovnými rýhami a prožlabeným hrdlem, můžeme datovat do druhé poloviny 13. století.

Obr. 122: Rýžoviště, Potok Polička. Keramický zlomek z 16. století. *Abb. 122: Rýžoviště. Der Bach Polička. Keramisches Fragment aus dem 16. Jahrhundert.*

Lukáš Hlubek

Resumé

Rýmařov (Bez. Bruntál), Lipová Str, Spätmittelalter, Neuzeit. Im Aushub für das Stromkabel wurde eine Randscherbe aus der 2. Hälfte des 13. Jahrhunderts und eine Kollektion der neuzeitlichen Kacheln und Keramik (17.–18. Jahrhundert) gefunden.

RÝŽOVIŠTĚ (OKR. BRUNTÁL)

Potok Polička, p. č. 2016. Středověk, novověk. Ojedinelý nález.

Při archeologickém dohledu vyvolaném úpravou vodního toku a koryta (č. akce NPU Ostrava 91/08) byly na levém břehu potoku Polička na SZ okraji obce (parcelsa č. 2016) v povrchové planýrce nalezeny dva fragmenty keramických nádob z 16. a 19. století (obr. 122).

Pavel Malík

Resumé

Rýžoviště (Bez. Bruntál), Der Bach Polička, Mittelalter, Neuzeit. Einzelfund.

STRÁŽNICE (OKR. HODONÍN)

Ulice Boženy Hrejsové 1247. Středověk, novověk. Město. Záchraný výzkum.

Další středověké nálezy byly v říjnu 2008 objeveny při rekonstrukčních pracích na ulici B. Hrejsové (ZM ČR 1:10 000, kladový list 34-22-20, okolí bodu 378/176 mm od Z/J s, č.). Do šedozeleně hlinité vrstvy s uhlíky, ležící na hnědém půdním typu a písčitém podloží, se zahlubovaly objekty s nevýrazným množstvím nálezů.

Zajímavé zjištění u těchto výzkumů představují doklady několika typů středověké keramiky, které tak mohou výrazně přispět k zpřesnění chronologie místní hmotné kultury, dosud stojící spíše v pozadí zájmu. Vzhledem k narůstajícímu počtu obdobných nálezů z poslední doby bude možné lépe postihnout vývoj osídlení v minulosti.

Ulice Předměstí 1718. Středověk, novověk. Město. Záchraný výzkum.

Při realizaci stavebních úprav bývalé strážnické tržnice na nově parkovišti v zázemí restaurace a hotelu